

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ:
ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»**

09-10 листопада 2023 року

м. Запоріжжя
2023

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Повідчення № 337 від 04 липня 2023 року).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Колесник Юрій Михайлович – голова оргкомітету, ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Туманський Валерій Олексійович – співголова, проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Авраменко Микола Олександрович – співголова, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

Моргунова Світлана Андріївна – співголова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.

Рагіна Жанна Михайлівна – секретар, декан І міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.

Васецька Лариса Іванівна – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гейченко Катерина Іванівна – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гриченко Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Литвиненко Ніна Павлівна – завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор філологічних наук, професор.

Соловійова Ольга Володимирівна – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Дмитрієв Вадим Сергійович – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Реутська Яна Анатоліївна – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Пишнограєв Юрій Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Притула Віктор Анатолійович – керівник Центру комп'ютерних технологій.

А 43 Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.
<https://doi.org/10.6084/m9.figshare.24599550>

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеріалу відповідальність несуть автори тез.

information perception are used simultaneously. Also, one of the tasks at the advanced stage is to create a mini-summary using scribing for the classmates.

Conclusions. It is the creation of methodologically grounded, informationally interesting, visually pleasing distance courses that makes it possible not to "lose" a single foreign student in wartime conditions. The use of such game components as testing services "Kahoot!" and "LearningApps.org", developed on the MOODLE platform, two versions of computer scribing, designed to motivate foreigners to learn the Ukrainian language, facilitate the perception of new material, and promote adequate independent work in an asynchronous format.

References

1. Лисенко Н., Дорошина Л., Сергієнко М. Використання тестів-тренажерів з ігровими елементами, розроблених на платформі MOODLE, при викладанні іноземної мови. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7-8 листоп. 2019 р.).* Полтава: «Астроя», 2019. С. 213-217.
2. Лисенко Н., Литвиненко О. Застосування тестів для дистанційної підтримки самостійної роботи іноземних студентів при вивченні української мови. *Language, business and law, intercultural communication: challenges of today: materials II International interdisciplinary conference (м. Київ, 7-8 трав. 2021 р.).* Київ: НУБіП України, 2021. С. 48-50.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Галина Манаєва

старший викладач Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Дистанційне навчання в освітньому середовищі ЗВО – складний та тривалий процес. Трудомісткість цього процесу полягає в консолідації безлічі ресурсів: тимчасові витрати, матеріальне, технічне та кадрове забезпечення. На сьогодні дистанційне навчання в Україні перебуває на етапі вдосконалення, вивчення та розширення можливостей його використання в освітньому процесі.

Вважаємо, що система дистанційного навчання не зможе повністю замінити традиційну систему освіти, а має заповнювати її, і водночас дистанційне навчання має вплив на зміни системи освіти як в Україні, так і у всьому світі.

Актуальним, навіть життєво необхідним, дистанційне навчання стало у 2020 році, коли було зафіксовано початок захворювання на Covid та введення воєнного стану у 2022 році в Україні. Більшості іноземних студентів, які навчалися в Україні, довелося залишити територію нашої країни. При цьому не можна було повністю зупинити процес навчання студентів. Дистанційна форма навчання стала рятувальною у цій ситуації.

Всі ці реалії сучасного життя вимагають від викладача докладного та ґрунтовного вивчення проблеми дистанційного навчання, зокрема навчання української мови як іноземної.

Поняття дистанційне навчання не є новим словом у науці. Під поняттям дистанційного навчання у загальному сенсі прийнято розуміти навчання на відстані, тобто коли студенти у процесі навчання перебувають на відстані від викладача. Також вважають, що дистанційне навчання – це сучасні освітні технології, які дозволяють будь-якій людині з будь-якої точки світу отримати навчання за певною, обраною ним програмою незалежно від відстані. Дистанційне навчання також розуміється як форма самостійного навчання.

Таким чином, дистанційне навчання – це форма віддаленого навчання, за якого більшу частину часу студенти самостійно вивчають матеріал, заздалегідь підготовлений викладачем, контроль навчання також відбувається віддалено. Але такий «самостійний»

підхід до навчання може вплинути на якість навчання, тим більше, якщо профільним предметом є іноземна мова, зокрема українська.

Вивчення іноземної мови має будуватися на практичному усному застосуванні мови, що не входить у загальне поняття дистанційного навчання. Ефективне навчання української мови як іноземної в дистанційній формі можливе завдяки взаємодії між змістом навчання, організацією навчання та технічною базою навчання.

Під змістом навчання розуміється розробка основоположної частини навчання, а саме весь матеріал, який належить вивчити. Сюди входять матеріали на розвиток усіх умінь і навичок: аудіювання, читання, говоріння, письма. При цьому вивчення матеріалу проводиться за основними мовними аспектами: фонетичним, лексичним, граматичним, стилістичним та іншими.

Змістовна сторона навчання – це велика робота викладача з вибору тематики уроків, підбору мовного матеріалу, підбору практичного матеріалу на оволодіння граматичним аспектом, розроблення відеолекцій. Крім того, викладач має підготувати тестові завдання, або контрольні роботи, або будь-які інші форми контролю успішності та якості навчання.

Не менше значення для реалізації дистанційного навчання має організаційна робота процесу навчання: планування навчального процесу, форми проведення занять (відео урок, відеоконференція, самостійна робота тощо), форми контролю успішності, якості навчання (тест, контрольна робота, усна відповідь на аудіозапис, відеочат тощо), формат індивідуальних консультацій та багато іншого.

Дистанційне навчання не може відбуватися без технічної складової. У цій сфері виділяють три напрямки:

- навчання на базі мережевої платформи для навчання без взаємодії з викладачем;
- навчання через відеоконференції за допомогою програм, що забезпечують відеозв'язок між викладачем і студентами;
- комбіноване навчання, що проводиться на певній мережевій платформі та з проведенням уроків-відеоконференцій.

Останніми роками були представлені різноманітні платформи, на базі яких відбувається вивчення української мови як іноземної в закладах вищої освіти України: Moodle, ATutor, Eliademy та інші.

Навчання української мови на обраній платформі включає в себе наявність особистого кабінету студента, де представлена інформація для самостійного навчання, виконання завдань, куди студенти завантажують свої роботи для контролю викладачами.

Навчання через відеоконференції можливе на базі різних програм, найпопулярнішими в цьому сегменті вважаються Zoom, Microsoft Teams, Skype, Google Meet та інші.

Заняття у форматі відеоконференції дають змогу проводити навчання в «реальному часі», проводити заняття, подібні до очних, де студенти можуть розвивати навички діалогічного та монологічного мовлення, у відповідь отримати зворотну реакцію викладача.

Такий формат не дає можливість розвивати навички письмового мовлення через те, що програма дає змогу тільки вводити друкований текст у комп'ютер, де найчастіше встановлена коригувальна програма. Відповідно викладач не зможе об'єктивно оцінити письмову навичку студентів. Це потрібно віднести до недоліків дистанційного навчання загалом.

«Комбіноване» дистанційне навчання поєднує в собі переваги двох перших напрямів, водночас нівелюючи їхні недоліки.

Час пандемії та воєнного стану дозволив зануритися у практичне застосування дистанційної форми навчання. Нашому медико-фармацевтичному університету, як і всім закладам вищої освіти України, довелося реалізувати освітні програми дистанційно. Викладачам потрібно було переробляти зміст програм навчання української мови як іноземної в новий формат, знімати відеоуроки з граматичними поясненнями, записувати аудіоматеріал з лексичними коментарями до текстів, розробляти завдання для контролю засвоєних знань у вигляді тестів, вбивати всю цю інформацію в систему Microsoft Teams, на

якій базується дистанційне навчання. Викладачем довелося не лише бути на зв'язку та проводити онлайн заняття, а й здійснювати технічну роботу такого плану, до якої були готові не повною мірою.

Платформа Microsoft Teams надає широкі можливості для навчання української мови іноземних студентів за основними аспектами, а саме письмо, читання, аудіювання, говоріння. Кожен студент, заходячи в свій особистий кабінет, бачить весь перелік робіт і матеріалів, обов'язкових до вивчення. Теоретичний матеріал представлений у вигляді коротких відеороликів з поясненнями викладача, або аудіозаписів. Практичні завдання студенти виконують у письмовій формі і завантажують фотозвіти в особистому кабінеті. Завдання на читання, говоріння студенти записують у форматі аудіо і в такий самий спосіб завантажують в особистому кабінеті системи. Усі контрольні тестові завдання виконуються студентами онлайн.

Результати тестових завдань система видає сама. В особистому кабінеті студента відмічаються виконані завдання, таким чином студенту зрозуміло, який матеріал залишилося засвоїти і які завдання потрібно зробити.

Практика дистанційного навчання показує, що такий формат навчання поки що не може повністю задовольнити умови ефективного оволодіння українською мовою як іноземною через низку причин:

- психологічної невідповідності викладачів до роботи в такому форматі;
- відсутності в більшості випадків розроблених програм дистанційного навчання української мови як іноземної;
- відсутності усної комунікації викладача зі студентами, що негативно впливає на розвиток діалогічного мовлення;
- і, як наслідок, письмової спрямованості в оволодінні українською мовою, студенти опановують навички читання та письма, але в живому діалозі не завжди можуть висловити свої думки.

Такими є особливості нинішнього стану дистанційного навчання під час воєнного стану.

Крім того, викладачем необхідно пройти курси підвищення кваліфікації, спрямовані на підготовку викладачів до системи дистанційного навчання.

Важливим для навчання іноземних мов, у нашому випадку української мови як іноземної в дистанційному форматі, є розв'язати проблему односторонньої письмової спрямованості навчання. Ми вважаємо, що комбінована форма оптимально підходить для виконання цього завдання. Саме за такої форми навчання студенти, поряд із виконанням письмових робіт на освітній платформі, мають «відвідувати» заняття з розвитку навички говоріння онлайн. Нам бачиться, що такі заходи зможуть вплинути на сучасний стан дистанційного навчання української мови як іноземної в кращий бік і посприяти формуванню гарної освітньої системи підготовки іноземних студентів.

Література

1. Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи: матеріали круглого столу за участю порадників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу. 28 квітня 2021 р. Львів: ФУФБ, 2021. С. 111.
2. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Харків, Україна: Міська друкарня, 2020. 402 с.
3. Хоменко Л.О., Балалаєва О.Ю. Досвід розробки методів дистанційного навчання іноземних мов у НАУ / Наукова доповідь НАУ, 2005, № 1 (і). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/nd/2005-1/05k1omin.pdf>

<i>Ленмара Ісмаїлова.</i> ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ – ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СВІТІ	29
<i>Дар'я Карачова, Тетяна Агібалова.</i> ВПЛИВ НОВІТНІХ ГЕНДЕРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА СУЧАСНЕ МОВОЗНАВСТВО ТА ГАЛУЗЬ ПЕРЕКЛАДУ.....	31
<i>Олена Коваль.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ.....	32
<i>Надія Коновальчук.</i> ЗОВНІШНЯ МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ.....	34
<i>Юлія Кравченко.</i> ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕГІЇ У ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ.....	35
<i>Яніна Кулінська.</i> ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА».....	37
<i>Алла Куліченко.</i> МЕТОДИКА СЛІЛ В МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.....	39
<i>Ірина Кушнір.</i> ЗМІСТОВІ ДЕСКРИПТОРИ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	41
<i>Анна Левицька.</i> ЗАГАЛЬНА ОСВІТА ТА МОВИ: ПЕРЕХІД ВІД ІЗОЛЯЦІЇ ДО ІНТЕГРАЦІЇ.....	42
<i>Тетяна Леценко, Олена Шевченко.</i> ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	43
<i>Тетяна Леценко, Вікторія Юфименко.</i> СУЧАСНІ ЦИФРОВІ НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	46
<i>Ніна Литвиненко.</i> НОВІТНІ МЕТОДИКИ У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	47
<i>Lada Lichman, Oksana Kononets, Liudmyla Saienko.</i> IMPLEMENTING COMPETENCY-BASED LANGUAGE EDUCATION UNDER UKRAINIAN EDUCATIONAL SPACE MODERNIZATION.....	49
<i>Natalia Lysenko, Olha Lytvynenko, Alla Berestova.</i> THE USE OF GAMING ELEMENTS IN THE TEACHING OF THE EDUCATIONAL COMPONENT «UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE»: PEDAGOGIC ASPECT.....	50
<i>Галина Манаєва.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	52
<i>Катерина Мартиненко.</i> ІНОВАТИВНІ ПРАКТИКИ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ.....	55
<i>Вікторія Мікаєлян, Ірина Мазайкіна.</i> НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МОВ У ЗВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	56
<i>Ольга Мірошніченко.</i> ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	57
<i>Наталія Місник.</i> УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ	